

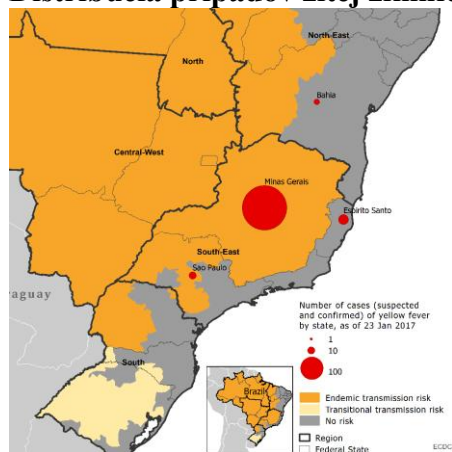
Žltá zimnica v Brazílii – Odporúčania pre cestovateľov

V priebehu januára 2017 hlásili brazílske úrady viac ako 400 prípadov žltej zimnice a viac ako 80 úmrtí v štyroch provinciách na juhovýchode Brazílie. Ochorenie sa vyskytuje aj v takých oblastiach, ktoré nepatria medzi rizikové z hľadiska šírenia žltej zimnice. Ide o provincie Bahia, Minas Gerais, Sao Paulo a Espírito Santo. Najviac prípadov ochorenia bolo zistených v provincii Minas Gerais, menej v jej susedných provinciách. Laboratórne potvrdené prípady boli hlásené v provinciách Minas Gerais, Espírito Santo a Sao Paulo, z provincie Bahia hlásili podozrivé prípady.

Žltá zimnica je závažné horúčkovité ochorenie s vysokou smrtnosťou (50 %) v endemických oblastiach. Ochorenie sa prejavuje v dvoch štádiách. Prvé štádium začína náhle vysokou teplotou, zimnicou, nadúvaním, vracaním, bolesťami v chrbte a môže sa vyskytnúť aj spomalenie srdcovej činnosti. V druhom štádiu na krátko poklesne teplota a dochádza ku krvácaniu do gastrointestinálneho traktu, kože a dutiny ústnej. Pacient môže zvracať natrávenú krv a mať stolicu s prímiesou krvi. Objaviť sa tiež môže ikterus ako prejav poškodenia pečene.

Vírus žltej zimnice prenášajú najmä komáre rodu *Aedes aegypti*. Vírus infikuje nielen ľudí, ale aj opice žijúce v džungľových a lesnatých oblastiach. Preto rozoznávame dva typy žltej zimnice: mestský a džungľový. Ak sa človek infikovaný vírusom žltej zimnice vráti z lesnatých do mestských oblastí, môže byť poštípaný komárom z rodu *Aedes*, ktorý vírus ďalej šíri medzi mestskú populáciu. Očkovanie sa preto odporúča prevažne osobám, ktoré majú v úmysle navštíviť rizikové oblasti s vysokým výskytom komárov alebo osobám, ktoré v rizikových oblastiach žijú. Najvyššia aktivita komárov a teda najvyššie riziko prenosu vírusu žltej zimnice je od decembra do júla. Najčastejšie sa vyskytujú prípady žltej zimnice džungľového typu, kedy sa človek nakazí pri návšteve lesnatých oblastí alebo po kontakte s infikovanými opicami v takýchto oblastiach. Začiatkom tohto roka bolo hlásených 80 uhynutých opíc v provincii Espírito Santo, u ktorých sa laboratórne potvrdil vírus žltej zimnice.

Distribúcia prípadov žltej zimnice u ľudí od začiatku januára 2017, Brazília

Zdroj: ECDC, <http://ecdc.europa.eu/en/publications/Publications/Risk-assessment-yellow-fever-outbreak-Brazil-25-jan-2017.pdf>

Očkovanie proti žltej zimnici pre rezidentov rizikových oblastí Brazílie pozostáva z dvoch dávok očkovacej látky – jedna dávka v deviatom mesiaci života a druhá posilňujúca dávka vo veku štyroch rokov. Očkovanie sa vykonáva najmä u osôb žijúcich vo vidieckych a lesnatých oblastiach a u návštevníkov týchto oblastí. Zaočkovanosť sa pohybuje rôzne od 9 % do 100 % lokálnej populácie vzhľadom na rizikovosť jednotlivých oblastí. Minas Gerais vykazuje vysokú zaočkovanosť najmä v rizikových oblastiach. Espírito Santo, Rio de Janeiro a Bahia doteraz nepatrili do oblastí s rizikom prenosu žltej zimnice v rámci Brazílie, preto v týchto oblastiach očkovanie nebolo zahrnuté do očkovacej stratégie. Momentálne brazílske úrady organizujú v týchto oblastiach intenzívne kampane na očkovanie proti žltej zimnici.

Žltá zimnica sa v Európe vyskytuje zriedkavo, hlásené sú iba importované prípady. V roku 2016 boli hlásené dva takéto prípady, vrátane jedného úmrtia u občana Francúzska, ktorý navštívil endemické oblasti Peru a nebol očkovaný proti žltej zimnici. Žltá zimnica sa v krajinách Južnej Ameriky vyskytuje najmä v oblastiach s výskytom komárov prenášajúcich vírus. Za posledných 10 rokov sa hlásili ľudské prípady žltej zimnice v Argentíne, Bolívii, Brazílii, Kolumbii, Ekvádore, Paraguaji, Peru a Venezuele.

Odporúčania

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky upozorňuje na prebiehajúcu epidémiu žltej zimnice v Brazílii a v zmysle odporúčaní WHO a ECDC odporúča cestovateľom do postihnutých oblastí nasledovné:

Očkovanie proti žltej zimnici:

- odporúča sa pre cestovateľov do rizikových oblastí
- odporúča sa vykonať minimálne 10 dní pred vycestovaním na vytvorenie dostatočnej hladiny protilátok
- má byť písomne zaznamenané
- vykonávajú pracoviská cudzokrajných chorôb
- vykonáva sa jednou dávkou očkovacej látky proti žltej zimnici
- odporúča sa v nasledovných oblastiach Brazílie
 - Acre, Amapá, Amazonas, Distrito Federal, Goiás, Maranhao, mato, Grosso, Mato Grosso do Sul, Minas Gerais, Pará, Rondonia, Roraima, Tocantins, rizikové oblasti provincií Bahia, Paraná, Piauí, Rio Grande do Sul, Santa Catarina, Sao Paulo a Espírito Santo
 - návštevníci vodopádov Iguazu

Opatrenia proti poštípaniu hmyzu:

- používanie repelentov
- nosenie ľahkého dlhého oblečenia z prírodného materiálu najlepšie svetlej farby
- používanie moskytiérov v oblastiach, kde sú komáre najaktívnejšie

Po návrate:

- kontrolovať svoj zdravotný stav (najmä vysoká teplota, zimnica, vracanie)
- kontaktovať svojho lekára v prípade zdravotných ťažkostí a oboznámiť ho s pobytom v rizikových oblastiach

Viac informácií nájdete na webových stránkach WHO (www.who.int) a ECDC (www.ecdc.europa.eu), konkrétne na:

<http://www.who.int/csr/don/27-january-2017-yellow-fever-brazil/en/>

http://ecdc.europa.eu/en/press/news/_layouts/forms/News_DispForm.aspx?ID=1537&List=8db7286c-fe2d-476c-9133-18ff4cb1b568&Source=http://ecdc.europa.eu/en/Pages/home.aspx

<http://ecdc.europa.eu/en/publications/Publications/Risk-assessment-yellow-fever-outbreak-Brazil-25-jan-2017.pdf>